

УДК 070(477)(092)

Газета «Буковина» – речник соборності українців періоду її редагування Юрієм Федьковичем (1885-1888)

The newspaper "Bukovyna" is spokesman ukrainians in Yuriy Fedkovych editing period (1885-1888)

РЕФЕРАТ. У статті поставлено за мету дослідити, наскільки ідея соборності України знайшла своє відображення на сторінках газети «Буковина». Одним з основних результатів дослідження є те, що «Буковина» в складних суспільно-політичних умовах Буковини, в яких вона перебувала під владою Австро-Угорщини, втілювала у життя свою програму, проводила своєрідну підготовчу роботу, щоб у майбутньому Буковина стала частиною однієї великої держави – України. Багато опублікованих матеріалів працювали на національну ідею. Газета єднала буковинців з Наддніпрянщиною через інформаційні, культурно-мистецькі статті про визначних діячів української культури; газета популяризувала соборницькі ідеї письменників з Буковини; редакція постійно інформувала про нові видання книг, періодики у Києві, Львові. Увага зосереджена на аналізі структури і змістовому наповненні, проблемно-тематичному та жанровому контенті. При цьому визначається роль редактора «Буковини» (1885-1888) Юрія Федьковича.

Ключові слова: соборність, газета «Буковина», періодика, преса Буковини.

ABSTRACT. The article aims at investigating the way the idea of Ukraine unification was reflected in the newspaper "Bukovyna". One of the main results of the research is that in difficult socio-political conditions of Bukovyna, when it was under the Austro-Hungarian Empire, "Bukovyna" embodied in life their program, conducted a kind of preparatory work so that in the future Bukovyna might become a part of one big country – Ukraine. Many published materials worked for the national idea. "Bukovyna" united Bukovynian people with Naddnipyrianshchyna with the help of informational, cultural and artistic articles about prominent figures of Ukrainian culture. The newspaper popularized the unificational ideas of writers from Bukovyna; editorial continuously informed about new books, periodicals in Kiev, Lviv. The attention is drawn to the analysis of the structure and the semantic content, problem-thematic and genre content. Thus the role of «Bukovyna» (1885-1888) editor Yuriy Fedkovych is determined.

Keywords: unification, newspaper "Bukovyna", periodicals, the press of Bukovyna.

Вступ. Історія української державності – це своєрідний шлях до самоідентифікації у світі такої суспільно-політичної одиниці, як Україна. Важливим засобом на цьому шляху була українська періодична преса. Як відомо, в силу різних історичних обставин українські землі в другій половині XIX століття були розділені між двома великими світовими імперіями – Росією та Австро-Угорщиною. Проте дух єдності української нації не знав кордонів. Найкраще таку думку може засвідчити укра-

їнська тогочасна преса, котра розвивалася в складних матеріальних та цензурних умовах обох держав.

Ідея соборності українських земель на сторінках друкованих періодичних видань набула особливого розголосу наприкінці 1918 – на початку 1919 років, коли вона з ідеї матеріалізувалася в Акті злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р. Активну позицію у суспільно-національному русі до об'єднання українських земель в єдиній державі на Буковині утримува-

ла одноіменна газета, що виходила у Чернівцях, починаючи з 1885 до 1910 р. Як зазначав відомий дослідник історії української преси А. Животко, «часопис «Буковина» став тим дороговказом, за яким пішов розвиток української суспільно-політичної преси» [1, с. 178]. «Буковина» – «часопись політична і наукова для народа руского» – порушувала на своїх шпальтах актуальні для того часу питання суспільно-політичного життя, залишила помітний слід у галузі художньої літератури, критики і публіцистики, книговидавничої справи, популяризації української періодики, яка виходила у Києві, Львові, в Америці та в Канаді. Чернівецька «Буковина» – це надзвичайно багатий невичерпний матеріал для науковців-журналістикознавців, істориків, літературознавців, мовознавців, фольклористів, педагогів, культурологів, релігієзнавців.

Своїми публікаціями часопис привертав увагу авторів «Історії української дожовтневої журналістики» – О. Дея, І. Моторнюка, М. Нечиталюка [2]. Політична і суспільна функції «Буковини» розглядалися у працях П. Федченка [3], В. Дмитрука [4]. Осібне місце у когорті досліджень газети «Буковина» відводимо статтям Ф. Погребенника «Юрій Федькович і газета «Буковина» [5] та Г. Сінченка «Юрій Федькович – редактор газети «Буковина» [6]. Лише на початку 90-х років минулого століття до України потрапила монументальна праця за редакцією діаспорних вчених (вихідців з Буковини) Д. Квітковського, Т. Бринзана та А. Жуковського «Буковина. Її минуле і сучасне» [7], де в контексті розділу «Українська преса і періодичні видання на Буковині» чимало відведено місця ролі газети «Буковина» в суспільно-культурному житті краю. Дякуючи сучасному вченому М. Тимошику в 1999 р. у київському науково-видавничому центрі «наша наука і культура» побачила світ унікальна книга Аркадія Животка «Історія української преси» [1]. У ній, хоч і надто коротко, автор веде мову й про розвиток української преси Буковини та одноіменної газети зокрема. Серед найновіших та найповніших досліджень у галузі пресознавства є й праця львівського вченого Мирослава Романюка «Українська преса Північної Буковини (1870-1918 рр.)» [8], яка побудована на величезному архівному матеріалі та детальному текстовому аналізі періодики буковинського краю. Розгорнуті відомості про газету «Буковина» дав харківський професор Ігор Михайлин [9]. «Буковину» досліджують і сучасні чернівецькі науковці: Л. Василик [10], О. Горбатюк [11], А. Гречанюк [12], Л. Ковалець [13], О. Масан [14], М. Юрійчук [15]. Згадані прізвища – це ще не весь список заці-

кавлених дослідників газети «Буковина».

Вони за опублікованими в часописі матеріалами аналізують переважно історичну, політичну, культурно-освітню, мистецьку ситуації в краї кінця ХІХ – початку ХХ століття, цікавляться постатями редакторів та дописувачів часопису. Проте жоден з авторів не наважився простежити за публікаціями «Буковини», як саме на її шпальтах відображена ідея соборності українських земель і української нації в цілому. Тому метою нашої статті є показати, як порушена проблема висвітлена в «Буковині» у період її становлення, коли з 1885-го до початку 1888 року «видавав і за редакцію отвічав» Юрій Федькович. У контексті вивчення проблеми простежимо, як редакція першого справді українського народного часопису краю в перші три роки свого існування витримала ті завдання, про які було заявлено у редакційній статті «Родимці!». Насправді це була програма «Буковини» на майбутнє. Насамперед ставилось завдання «поставити нарід рускій [український – П.Ю.] Буковини на рівний ступінь духовного і морального розвою з іншими народами австрійської монархії», а далі зазначалося, що «Буковина» буде, проте, на першому місці обговорювати справи, стоячи в тісній зв'язі з відношеннями нашого народу і його рідного краю. «Буковина» буде подавати вістку про духове життя галицьких, угорських і на Україні жиючих братів наших, належачи до одної і тої самої великої родини – вірних синів одної рідної неньки матері-Руси» (Буковина. – 1885. – Ч. 1. – 1 січня. – С. 1).

Перш ніж повести мову про редакційну політику газети з виконання задекларованих у першому числі зобов'язань, нагадаємо, що її поява була зумовлена тими суспільними, політичними, культурними умовами, в яких жила тогочасна Буковина з переважаючим кількісно українським населенням. Проте відірваність від Наддніпрянської України, відчуття другосортності в умовах Австрійської держави несли у собі загрозу румунізації та онімечення краю. Зазначимо, що в першій половині 60-х років ХІХ ст. на Буковині починають заявляти про себе дві суспільно-культурні, суспільно-політичні сили – москвофіли і народовці. Останні відстоювали ідею єдності українців Буковини, Галичини, Закарпаття та Наддніпрянщини як одного-єдиного народу, що має свою мову, звичаї, історію. Найпомітнішими проявами національного відродження у той час є такі факти, як поява перших друкованих віршів Ю. Федьковича рідною мовою у брошурі Антона Кобилянського «Слово на слово до редактора «Слова» (1861) та перше вшанування пам'яті Т. Шевченка на Буковині українськими семінари-

стами та учнями гімназії у церкві св. Параскеви в Чернівцях 1864 року. У першій половині 60-х років серед громадськості починає жевріти думка й про видання української газети. Зокрема про це дізнаємося з листа Ю. Федьковича до свого львівського товариша Д. Танячкевича, що датується 12 червня 1863 року. Перший буковинський український белетрист так писав: «[...] Оногда у Чернівцях був я у рекатора «Буковини» [мається на увазі німецькомовної газети – Ю.П.]. – Не одно там ся говорило, а нарешті прийшло до того, ци би не могла на нашій Буковині одна руска часопись, от наприклад, як «Вечерниці» виходити. Прохвесор Найбавер казав, що він би міг зараз концесію дістати, али би я ся редактором тої часописі обібрав» [16, с. 83]. У листі ж (весна 1864 р.) до Ю. Федьковича побратими Д. Танячкевич та К. Горбаль пишуть, що «прийшов час, що справді давню мисль про видавання нашого рідного письма у Чернівцях ділом об'явити маєм!» [17, с. 99]. Далі у листі Д. Танячкевич обіцяє товаришеві з Буковини детальніше розписати важливість цієї справи.

Отож в 60-х роках порушувалося питання про заснування українського часопису в Чернівцях. Як зазначають автори колективної монографії «Буковина: історичний нарис», вже наприкінці 60-х років українська громадськість Буковини достатньо визріла, аби перейти до нового етапу у своєму розвитку – створення культурно-освітніх та політичних товариств [18, с. 168]. Центральним серед таких осередків, що цікавилось життям українців у сфері освіти, літератури, книговидавництва і преси, стало товариство «Руська бесіда», організоване у Чернівцях 14 (26) січня 1869 року (цього дня відбулися перші установчі збори членів товариства). Погоджуємося із думкою професора С. Смаль-Стоцького, що у заснуванні «Руської бесіди» треба бачити «першу ознаку почуття відрубності буковинської православної Русі від волохів [румунів – П.Ю.], а почуття єдності з прочою Русею» [19, с. 149].

Становлення «Руської бесіди» на початках відбувалося повільно, часто в суперечках народовських ідей з москвофільськими, зокрема щодо мови українських видань, вживання української мови в школах. З кінця 70-х років москвофільство Буковини починає переживати кризу, оскільки воно, не маючи яскравих особистостей у своєму складі, втрачає вплив на народну свідомість, натомість серед молодих народовських сил з'явилися в цей час такі талановиті просвітителі і політики, громадські діячі, як О. Попович, Є. Пігуляк, С. Смаль-Стоцький та ін. Видимим знаком активної діяльності «Руської бесіди» була організація та

відкриття перших українських періодичних видань на Буковині. Ластівкою друкованого слова стала «Буковинська Зоря» – літературно-художній та науковий журнал, що виходив раз на тиждень з 2 лютого по 12 червня 1870 р. в Чернівцях. Редактором часопису був Іван Глібовицький. У 1876 році за редакцією Івана Семаки виходив сатирично-гумористичний листок «Лопата», а Микола Огоновський редагував літературно-наукове видання «Родимый листок» (1879-1882 рр.). Жоден з названих часописів не втримався у часі через використання штучної мови – язичія. Проте перші паростки буковинської преси порушували питання української культури, що було дуже важливим у період пошуків національної ідентичності, на жаль, вони часто відходили на задній план через постійну боротьбу москвофільських сил з народовськими. Через те згадані видання були короткотривалими. До того ж не вистачало досвідчених редакторів та журналістів, через матеріальну скруту тиражі були мізерними, а цензура була жорсткою. Таким чином, перші періодичні видання, хоч і друкувалися не завжди зрозумілою мовою, містили матеріали народовців прищвидшити організацію власне проукраїнських часописів.

Окрім перших згаданих періодичних видань, у Чернівцях з 1874 до 1918 року виходив такий тип журнального видання, як календарі, зокрема «Буковинський календар». Календарі щорічно почали виходити з ініціативи та під егідою «Руської Бесіди». Вони містили надзвичайно цікавий літературний матеріал, а також статті, замітки, повідомлення на суспільно-історичну, освітньо-педагогічну тематику. З 1885 р. «Буковинський календар», з приходом на посаду редактора Омеляна Поповича, змінює своє обличчя – замість язичія друкується українською народною мовою, водночас з місцевими письменниками друкуються автори з Наддніпрянщини – Т. Шевченко, С. Руданський, Леся Українка, Б. Грінченко, П. Грабовський, О. Олесь. Календар, за словами С. Смаль-Стоцького, «став правдивою народною книжкою» [19, с. 177].

Підготовка ж до видання першої української газети «Буковина» розпочалося в Чернівцях у другій половині 1884 року, коли 12 вересня на зборах «Руської Бесіди» було запропоновано Ю. Федьковичу очолити редакцію «Буковини». Як зазначає Ф. Погребенник, перед тим, 5 вересня 1884 р., І. Тимінський (один з перших постійних працівників редакції газети) писав до О. Кониського, що аби «маси збудити, конечно нам треба видавати газету простонародну для буковинської Русі. Если се не зробимо то

буков[инська] Русь згинет, поневаж єю зромунцять [...] або спольцять (урядників більшість) або знімчать (правительство, всі школи середні, університет – німецькі)» [5, с. 42]. Отже Ю. Федькович погодився очолити редакцію часопису, яка виступила проти румунізації та онімечення Буковини і орієнтувала українців краю на Наддніпрянську Україну. 1 січня 1885 року вийшов перший номер «Буковини», що поклато початок розвиткові народовської журналістики в регіоні, вона об'єктивно висвітлювала історичні події, суспільно-громадське, культурне життя.

Насамперед варто внести ясність у дискусійність питання щодо редагування «Буковини» у перші три роки її існування. Так, відомий пресознавець М. Романюк у монографії «Українська преса Північної Буковини (1870-1918 рр.)» пише, що Ю. Федькович перебував на посаді редактора упродовж 1885-1886 рр. З ним погоджується й харківський вчений І. Михайлин, який стверджує: «Перші два роки (1885-1886) «Буковину» редагував Ю. Федькович: далі Павло Кирчів (1887-1888. № 21); Сильвестр Дашкевич (1888. № 22-24 – 1892. № 41) [...]» [9, с. 443-444]. Не будемо заперечувати, що П. Кирчів був одним із дописувачів «Буковини» в 1887 р., проте свідчити, що він її редагував, не маємо аргументів. Якщо переглянути підшивки газет за 1887 р., то в останньому 24 числі газети значиться, що видає і за редакцію відповідає Осип-Юрій Гординський-Федькович. Після смерті редактора 11 січня 1888 р. в другому числі видання за цей рік читаємо: «Од першого дня життя нашої «Буковини» вів її совістно, щиро і з любов'ю через найтяжчі перші роки [...]. Кожний пом'яне славного опікуна, першого провідника її бл. п. Осипа Юрія Гординського-Федьковича «не злим тихим словом» (Буковина. – 1888. – № 2. – 16 січня). Вже у третьому числі «Буковини» від 1 лютого 1888 року на останній сторінці вказується: «Видає і за редакцію одвічає: Павло Кирчів» (Буковина. – 1888. – №3. – 1 лютого). Отож П. Кирчів був редактором часопису з лютого по листопад 1888 р.

Найкращий біограф Ю. Федьковича Осип Маковей у 1911 році писав, що в перших числах «Буковини» було вміщено лише два твори редактора – оповідання «Сафат Зінич» та «Дністрові кручі», «зрештою, він справді редакцією не займався. «До цілої «Буковини» лиш я і Попович пишемо, - читаємо в листі Тимінського до Кониського з 20 лютого 1885 р., – а Федькович дає фірму і літературну часть приготовляє» [20, с. 370]. Таким чином О. Маковей підтверджував думку, що Ю. Федькович не писав для газети ніяких публіци-

стичних матеріалів, а лише редагував художні тексти, які надходили до редакції. Думаємо, що О. Маковей частково мав рацію, бо ж про присутню роботу Ю. Федьковича на посту редактора в 1929 р. згадував О. Попович: «[...] Федькович, а відтак його наслідник Сильвестр Дашкевич були редакторами тільки по імені, а я de facto» [21, с. 139]. Цю ж думку знаходимо в А. Животка, котрий вважає, що перші шість років фактичним редактором газети був О. Попович та активну участь в редакції брав С. Смаль-Стоцький [1, с. 177-178]. Літературознавець М. Богайчук також схильний твердити, що першим редактором «Буковини» був О. Попович. Зокрема у словнику-довіднику «Література і мистецтво Буковини в іменах» він пише, що О. Попович – «ініціатор і перший редактор української газети «Буковина», заснованої Ю. Федьковичем» [22, с. 217].

Отже, так чи інакше, на Ю. Федьковичу як засновнику лежала повна відповідальність за редакційну політику «Буковини». За його редакторства газета зацікавила читачів, почала піднімати (ворушити) національну свідомість насамперед освіченої української інтелігенції краю. В А. Животка знаходимо такий спогад С. Смаль-Стоцького: «Я саме тоді був у Відні [...], одержавши перше число «Буковини», цілував його, як щось рідне, як щось таке, що від нього серце віщувало краще долю народові» [1, с. 178].

На початковому етапі свого становлення редакція газети переборювала ряд труднощів організаційного характеру та з художньо-технічним оформленням. Потрібно було налагодити роботу так, щоб газета досягла в майбутньому цілі, яку запрограмувала вже в першому числі.

Щодо технічного оформлення «Буковини», то матеріал упродовж перших трьох років її існування розміщувався на восьми сторінках. На жаль, технічні можливості друкарні Г. Чоппа в Чернівцях, де видавалася газета, на той час були обмеженими, вміщувалися лише текстові матеріали, фотоілюстрації були відсутніми. Логотип газети, що включав назву, інформацію про кількість місячних виходів у світ (два рази: 1-го і 15-го числа), передплатну ціну (на рік – 3 зол., на півроку – 1,5 зол., на три місяці – 75 кр.) та адресу редакції й адміністрації (до числа № 7 1886 р. містилася на вул. Сплени, 7, а з числа № 8 1886 р. – на вулиці Лилійній, 29), містився у верхній частині першої сторінки. Відразу під заголовним логотипом розміщувалися, зазвичай, статті суспільно-політичного характеру, які стосувалися виборчого права в Австрії і прав русинів Буковини у виборах (1885. – № 9), проблеми румунізації

молоді в школах (1886. – № 22-23), вимоги українців краю мати свої гімназії і школи з рідною мовою навчання (1885. – № 14; 1886. – № 4-6; 1887. – № 17). У ряді редакційних статей за 1886 рік яскраво звучать заклики до єдності українців Буковини із братами зі всіх українських земель. «Ми мусимо раз на завше покинути наш смішний і для насъ такъ пагубний сепаратизмъ, ради котрого ми въ закутку і отдѣльно дотеперь жили, якъ якась нова, себто якась «буковинська нація», і мусим починати жити якоби однимъ духомъ тѣламъ съ прочимъ рускимъ [українським – П.Ю.] народомъ», – читаємо в статті «Сепаратизмъ Русинфвъ» (Буковина. – 1886. – № 10), яка узагальнює думки висловлені й в інших передових статтях – «Христось воскрес!» (1886. – №8), «За нами Братя!» (1886. – № 14), «До праці Братя!» (1886. – № 15), «Хто Ми?» (1886. – № 17).

У контексті розгляду поставленої проблеми важливу роль в «Буковині» відіграли постійні рубрики «Нові книжки» та «Для науки і забави». Перша постійно анонсувала вихід у світ книг із видавничої серії «Бібліотека для молодіжі» (виходила в Чернівцях з 1885 по 1914 роки), «Русько-української бібліотеки» у Львові. Читачі дізнавалися про появу нових творів Т. Шевченка, П. Куліша, С. Руданського, Л. Глібова, П. Мирного, І. Франка та багатьох інших українських письменників. Друга рубрика цінна тим, що вона давала місце для друку і таким чином презентувала світові твори Ю. Федьковича (оповідання «Дністрові кручі», «Панич»), О. Поповича (поезії «Праця і згода», «Впр. О. Николаю Устияновичу...»), Г. Воробкевича (поезії «Сон», «Думка»), М. Устияновича (поезія «Заклятий Іван», притча «І не введи нас во іскушеніє»), П. Маланича [псевдонім П. Кирчіва – П.Ю.] (казка «Іван та пан»), О. Кониського (оповідання «Капітан Гуля», «Знівечене життя», «Черничка»), Є. Ярошинської (оповідання «Уроєна слабість») та ін.

Окремої уваги заслуговує остання восьма сторінка «Буковини», оскільки на ній розміщувались рекламні оголошення. Вони часто обрамлювались-відділялись жирними лініями, орнаментом, заголовки виділялись різними шрифтами за розміром та графікою. Вже у першому числі газети знаходимо рекламу з продажу «Буковинського календаря на звичайний рік 1885», «Язикоучебної книжки (Граматики)» для шкіл народних, порадики для вчителів «Наука читання і писання» О. Поповича. На нашу думку, газети через рекламні оголошення виступали у різних формах промоутерами українських книжкових видань, періодики, театральних вистав, а також заробляла кошти на

своє утримання від приватних оголошень. При цьому перевага віддавалася тим рекламним матеріалам, котрі працювали на пробудження національної свідомості читачів, на єдність української нації. Так, у чотирнадцятому числі «Буковини» за 1885 рік рекламуються для продажу окремі видання «Русько-української бібліотеки» у Львові: оповідання І. Нечуя-Левицького «Запорожці», оповідання Олекси Стороженка, Данила Мордовцева. У рубриці «Нові книжки» (Буковина. – 1886. – 16(28) листопада) анонсується «Альманах», виданий за редакцією В. Лукича, який містив твори О. Кониського, Панаса Мирного, І. Нечуя-Левицького, І. Франка, Т. Шевченка, С. Руданського, У. Кравченко, Ю. Федьковича. Під цією ж рубрикою (Буковина. – 1887. – 16(28) жовтня) вміщена інформація про початок друку в «Руській бібліотеці» в Тернополі чотирьохтомної праці М. Костомарова «Богдан Хмельницький». На останній сторінці «Буковини» систематично друкувалися «Запрошення до передплати», в яких подавалася інформація про ті чи інші українські періодичні видання – тип видання, періодичність, місце виходу у світ, передплатна ціна. Це насамперед стосувалося західноукраїнських видань «Діло», «Зоря», «Батьківщина», «Слово», «Русская рада» та ін. Редакція «Буковини» всіляко підтримувала передплатників, преміювала їх різними книжковими виданнями. Таку інформацію черпаємо із списку книг, рекламованих для преміювання (Буковина. – 1886. – 1(13) травня): «Маруся» і «Салдатовський патрет» Г. Квітки-Основ'яненка, «Дністрові кручі» Юрія Федьковича, «Буковинський календар на рік 1886» та ін.

Отже, підсумовуючи дослідження чернівецької «Буковини» на її початковому етапі (1885-1887 рр.), можна зробити такі висновки:

- часопис досі не став предметом спеціального комплексного дослідження, порушеної у назві статті проблеми лише принагідно торкалися такі дослідники, як А. Гречанюк, І. Михайлин, М. Романюк та ін.;

- тема соборності з самого початку була складовою редакційної концепції газети; вона реалізовувалася у редакційній діяльності Ю. Федьковича;

- бачення Буковини як складової частини українського народу пропагувало чернівецьке товариство «Руська Бесіда» та її активні члени О. Попович, І. Тимінський, Т. Ревакович;

- провідну роль в реалізації редакційної політики відігравав, безперечно, редактор Ю. Федькович, зокрема в наповненні літературно-художньої частини, а також вона втілювалася в редакційних, окремих публіцистичних, інфор-

маційних, рекламних матеріалах, стрижневою віссю яких став контекст Буковина/Україна;

- усвідомлюючи, що «русини» Буковини – це єдинокровні брати з галичанами, закарпатцями та наддніпрянцями, редакційний комітет на чолі з редактором відповідно й будували роботу редакції. Структура газети була зваженою. Окремі редакційні статті, рубрики («Для науки і забави», «Нові книжки», «Дрібні вісті», «Перегляд часописів», «Запрошення до передплати» та ін.) будувалися так, щоб читач був поінформований про життя українців на всіх розділених кордонами землях і відчував приналежність до однієї великої української нації, її культури.

Джерела і література

1. *Животко А.* Історія української преси / Аркадій Животко. – К.: НВЦ «Наша культура і наука», 1999. – 368 с.
2. *Дей О., Моторнюк І., Нечиталюк М.* Історія української дожовтневої журналістики / О. Дей, І. Моторнюк, М. Нечиталюк. – Львів: Вища школа, 1983. – 511 с.
3. *Преса та її попередники.* Історія зародження й основні закономірності розвитку / П. Федченко. – К.: Наукова думка, 1969. – 217 с.
4. *Дмитрук В.* Нарис історії української журналістики ХІХ ст. / В. Дмитрук. – Львів, 1969. – 145 с.
5. *Погребенник Ф.* Юрій Федькович і газета «Буковина» / Ф. Погребенник // Радянське літературознавство. – 1966. – №4. – С. 41-46
6. *Сінченко Г.* Юрій Федькович і газета «Буковина» / Г. Сінченко ЄС Українське літературознавство. – Львів: Вища школа, 1984. – Вип. 43. – С. 32-35
7. *Буковина.* Її минуле і сучасне / За ред. Д. Квітковського, Т. Бринзана, А. Жуковського. – Париж – Філадельфія – Дітройт, 1956. – 965 с.
8. *Романюк М.* Українська преса Північної Буковини як джерело вивчення суспільно-політичного життя краю (1870-1940) / М.М. Романюк. – Львів: Фенікс, 2000. – 588 с.
9. *Михайлин І.Л.* Історія української журналістики ХІХ століття / І.Л. Михайлин. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 720 с.
10. *Василик Л. Є.* Іван Франко і буковинська періодика кін. ХІХ – поч. ХХ ст. / Л. Є. Василик // Буковинський журнал. – 2007. – №1. – С. 150-164
11. *Горбатюк О.* Юрій Федькович в оцінці Степана Смаль-Стоцького / О. Горбатюк // Буковинський журнал. – 2005. – №4. – С. 196-201
12. *Гречанюк А.* Газета «Буковина» (1885) та її роль у громадському та літературному житті краю / А. Гречанюк // Наук. вісник Чернівецького університету. – Чернівці, 2000. – Вип. 87. – С. 61-65
13. *Ковалець Л.* Юрій Федькович: Історія розвитку творчої індивідуальності письменника: монографія / Л. Ковалець. – К.: ВЦ «Академія», 2011. – 440 с.
14. *Масан О.* З літопису української преси на Буковині / О. Масан // Засоби масової інформації

Чернівецької області: Довідник. – Чернівці, 1996. – С. 3-12

15. *Юрійчук М. О.* Кобилянська в оцінці газети «Буковина» / М. І. Юрійчук // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці, 1999. – Вип. 58-59. – С. 25-30

16. *Лист Ю. Федьковича до Д. Тянякевича з 12. 6. 1863 року* // Матеріали до життєписи Осипа Юрія Гординського-Федьковича / З перводруків і автографів зібрав, упорядкував і пояснив др. Осип Маковей. – Львів, 1910. – С. 82-86

17. *Лист Д. Тянякевича і К. Горбала до Федьковича з весни 1864 р.* // Матеріали до життєписи Осипа Юрія Гординського-Федьковича / З перводруків і автографів зібрав, упорядкував і пояснив др. Осип Маковей. – Львів, 1910. – С. 97-100

18. *Буковина: історичний нарис* / Редколегія: С. Костишин (голова), В. Ботушанський (відповідальний редактор), О. Добржанський, Ю. Макар, О. Масан, Л. Михайлин. – Чернівці: Зелена Буковина, 1998. – 416 с.

19. *Смаль-Стоцький С.* Буковинська Русь. Культурно-історичний образок / С. Смаль-Стоцький. – Чернівці: Зелена Буковина, 2009. – 192 с.

20. *Маковей О.* Життєпис Осипа Юрія Гординського-Федьковича / О. Маковей. – Чернівці: Золоті литаври, 2005. – 432 с.

21. *Попович О.* Відродження Буковини / О. Попович // Буковинський журнал. – 1992. – №1. – С. 123-151.

22. *Богайчук М.* Література і мистецтво Буковини в іменах / М. Богайчук. – Чернівці: Букрек, 2005. – 311 с.

Sources and literature

1. *Zhyvotko A.* The History of the Ukrainian Press / Uporyad., avt. ist.-biohr. narysu ta prymit. M. Tymoshyk. – K.: Nasha kul'tura i nauka, 1999. – 368 s.

2. *Dey O., Motorniuk I., Nechytaliuk M.* The History of the Ukrainian preoctober journalistics / Dey O., Motorniuk I., Nechytaliuk M. – Lviv: Vyzsha shkola, 1983. – 511 s.

3. *Press and its predecessors. The History of origin and its main laws of development* / P. Fedchenko. – K.: Naukova dumka, 1969. – 217 s.

4. *Dmytruk V.* Outline of History of the Ukrainian journalistic of the XIXth century. / V. Dmytruk. – Lviv, 1969. – 145 s.

5. *Pohrebennyk F.* Yuriy Fedkovych and newspaper «Bukovyna» / F. Pohrebennyk // Radyans'ke literaturoznavstvo. – 1966. – №4. – S. 41-46.

6. *Sinchenko G.* Yuriy Fedkovych and newspaper «Bukovyna» / G. Sinchenko YeYe Ukrainske literaturoznavstvo. – Lviv: Vyzsha shkola, 1984. – Vyp. 43. – S. 32-35

7. *Bukovyna.* Its past and present / Pid red. D.Kvitkovs'koho, T.Bryndzana, A.Zhukovs'koho. – Paryzh-Filyadel'fiya-Ditroyt: Zelena Bukovyna, 1956. – 955 s.

8. *Romanyuk M.* The Ukrainian press of Northern Bukovina as the source of studying social and political life of the region (1870-1940) / M.M. Romanyuk. – L'viv: Feniks, 2000. – 588 s.

9. *Mykhaylyn I.* History of the Ukrainian journalistic of the XIXth century / I. Mykhaylyn. – K.: Centr navchalnoi literatury, 2003. – 720 s.
10. *Vasylyk L. Y.* Ivan Franko and bukovinian periodicals of the end of the XIXth and at the beginning of the XXth centuries / L. Y. Vasylyk // *Bukovynskyj zhurnal.* – 2007. - №1. – S. 150-164
11. *Gorbatjuk O.* Yuriy Fedkovych in the estimation of Stepan Smal-Stotskyj / O. Gorbatjuk // *Bukovynskyj zhurnal.* – 2005. -№4. – S. 196-201
12. *Grechanjuk A.* The newspaper "Bucovyna" (1885) and its role in the social and literary life of the region / A. Grechanjuk. // *Nauk. visnyk Chernivetskogo universytetu.* – Chernivtsi, 2000. – Vyp. 87. – S. 61-65
13. *Kovalets L.* History of development of the creative personality of Yuriy Fedkovych: Monograph / L. Kovalets. – K.: VC «Akademia», 2011. – 440 s.
14. *Masan O.* From the chronicals of the Bucovivian press / O. Masan // *Zasoby masovoi informaciyi Chernivetskoj oblasti: dovidnyk.* – Chernivtsi, 1996. – S. 3-12
15. *Yurijchuk M. O.* Kobylanska in the estimation of the newspaper «Bukovyna» / M. Yurijchuk // *Naukovyj visnyk Chernivetskogo universytetu.* – Chernivtsi, 1999. –Vyp. 58-59. – S. 25-30
16. *Fedkovych's* letter to D. Tanyachkevych since 12. 6. 1863 year // *Materialy do zhyttepysu Osypa Yuria Gordynskogo-Fedkovycha / Z peredrukiv I avtografiv zibrav, uporiadkuvav i poymasnyv dr. Osyp Makovej.* – Lviv, 1910. – S. 82-86
17. *The letter of* D. Tanyachkevych and Horbal to Fedkovych since spring of 1864 // *Materialy do zhyttepysu Osypa Yuria Gordynskogo-Fedkovycha / Z peredrukiv I avtografiv zibrav, uporiadkuvav i poymasnyv dr. Osyp Makovej.* – Lviv, 1910. – S. 97-100
18. *Bucovyna:* historical outline / Redkolegia: S. Kostyshyn (golova), V. Botushanskyj (vadpobidalnyj redactor), O. Dobrzhanskyj, Y. Makar, O. Masan, L. Myhajlyn. – Chernivtsi: Zelena Bukovyna, 1998. – 416s.
19. *Smal-Stotskyj S.* Bucovinian Rus. Cultural and historical image / S. Smal-Stotskyj. – Chernivtsi: Zelena Bukovyna, 2009. – 192 s.
20. *Macovej O.* Yuriy Fedcovych life's story / O. Macovej. – Chernivtsi: Zoloti lytavry, 2005. – 432 s.
21. *Popovych O.* The rebirth of Bucovyna / O. Popovych // *Bukovynskyj zhurnal.* – 1992. - №1. – S. 123-151.
22. *Bogajchuk M.* Literary and arts of Bucovyna in names. / M. Bogajchuk. – Chernivtsi: Bukrek, 2005. – 311 s.

Попович Ю. А.

Газета «Буковина» - представитель соборности украинцев периода ее редактирования Юрием Федьковичем (1885-1888)

РЕФЕРАТ. В статье поставлена цель исследовать насколько идея соборности Украины нашла свое отражение на страницах газеты «Буковины». Одним из основных результатов исследования является то, что «Буковина» в сложных общественно-политических условиях Буковины, в которых она находилась под властью Австро-Венгрии, воплощали в жизнь свою программу, проводили своеобразную подготовительную работу, чтобы в будущем Буковина стала частью одной большой страны – Украины. Многие опубликованные материалы работали на национальную идею. Газета объединяла буковинцев с Надднепрянщиной через информационные, культурно-художественные статьи о выдающихся деятелях украинской культуры; газета популяризировала соборнические идеи писателей из Буковины; редакция постоянно информировала о новых изданиях книг, периодики в Киеве, Львове. Внимание сосредоточено на анализе структуры и содержательном наполнении, проблемно-тематическом и жанровом контенте. При этом определяется роль редактора «Буковины» (1885-1888) Юрия Федьковича.

Ключевые слова: соборность, газета «Буковина», периодика, пресса Буковины.